

Roerdalen '25

De toekomst is begonnen...

Roerdalen, 23 maart 2011

Aanleiding

In 2008 hebben we een toekomstvisie voor onze gemeente Roerdalen opgesteld: "Roerdalen 2020". Deze visie is tot stand gekomen met hulp van betrokken burgers en verenigingen. Nu, begin 2011, is er behoefte aan het herijken van deze toekomstvisie. Daar zijn verschillende redenen voor.

Minder inwoners

De samenstelling van onze bevolking verandert. Het aantal inwoners daalt, het aantal ouderen stijgt, het aantal jongeren wordt minder. Dit proces is al enkele jaren geleden ingezet. In de toekomstvisie "Roerdalen 2020" wordt bevolkingskrimp wel genoemd, maar er worden geen gevolgen aan verbonden. De gevolgen voor Roerdalen worden nu steeds duidelijker en de veranderende samenstelling van de bevolking is bestuurlijk erkend als een van de belangrijkste ontwikkelingen die invloed heeft op het gemeentelijke beleid.

Meer beleidsterreinen

"Roerdalen 2020" bood een doorkijk naar de toekomst. Daarvoor is een beperkt aantal beleidsvelden onder ogen gezien. Het herijken van deze visie willen we aangrijpen om onze blik te verbreden en ook andere beleidsterreinen te behandelen. Daarmee ontstaat een gemeentebrede visie.

Concreet

"Roerdalen 2020" was weinig concreet. Dat is op zich niet verwonderlijk voor een strategische visie. De visie vraagt echter wel om een doorvertaling. Ook Roerdalen '25 beschrijft in hoofdzaak het strategisch beleid. Uit praktische overwegingen is echter ook een doorkijkje gegeven in de richting van de realisatie.

Economische situatie

In 2009 is er een wereldwijde kredietcrisis ontstaan. Deze crisis heeft invloed op de mogelijkheden van de gemeente en op het te voeren beleid.

Rijksbeleid

In 2010 is een nieuwe regering aangetreden. Deze regering vaart een andere koers en dat heeft gevolgen voor onze gemeente.

Verantwoording

Roerdalen '25 is tot stand gekomen door enkele medewerkers in onze organisatie de gelegenheid te geven een dag met elkaar na te denken. De input die dit heeft opgeleverd is vervolgens zo beknopt en helder mogelijk uitgewerkt in de visie die u nu leest. Er zijn geen inwoners of externe partijen bij betrokken. De noodzaak daarvoor is minder groot omdat de bevolking in 2008 uitgebreid aan het woord is geweest en dit een doorvertaling betreft. Bij de uitwerking van deze strategische visie zullen onze inwoners wel worden betrokken.

Roerdalen '25 bestaat uit drie delen. In het eerste deel worden enkele belangrijke ontwikkelingen aangegeven die gevolgen hebben voor de gewenste identiteit van Roerdalen (pagina 4). In het tweede deel (pagina 5 t/m 8) wordt het strategisch beleid behandeld. In feite is dit een beschreven foto van Roerdalen in 2025 zoals we dat wensen met de kennis van nu. Het derde deel is een tabel waarin de diverse taakvelden zijn opgenomen met precies dezelfde beschrijving van het gewenste strategische beleid (wat willen we bereiken?), maar nu ook met een doorkijkje naar de realisatie, het tactische beleid (hoe gaan we dat doen?). Het onderscheid tussen strategisch en tactisch beleid is niet altijd scherp te maken. Dit is ook niet zo belangrijk. Het gaat er immers om waar het beleidsdenken uiteindelijk toe leidt: via de uitvoering van het beleid de beoogde effecten ervan bereiken. De tabel in het derde deel kent daarom ook ruimte voor operationeel beleid en voor acties die we moeten ondernemen om het beleid uit te voeren. Dit gedeelte is echter nog niet ingevuld. Dit gebeurt in de komende jaren binnen de planning & control cyclus. Door deze opzet wordt de strategische visie Roerdalen '25 een concreet hulpmiddel bij de uitvoering van het beleid en het stellen van prioriteiten.

Het strategisch beleid is opgesteld vanuit drie thema's: wonen, werken en leven. Alle beleidsonderwerpen zijn uiteindelijk terug te voeren tot deze thema's. Het is soms arbitrair om een onderwerp bij één bepaald thema onder te brengen. Zo is het klimaatbeleid van belang, zowel voor onze bedrijven als voor de burgers. Daarom zijn alle beleidsvelden ook afzonderlijk als zodanig herkenbaar.

Ontwikkelingen

Deze strategische visie is gebaseerd op de vraag wat voor gemeente Roerdalen wil zijn in het licht van de huidige ontwikkelingen. Het aantal inwoners loopt terug, de vergrijzing van de bevolking neemt toe, het aantal jongeren neemt af. Er dreigt leegstand van accommodaties. De rijksoverheid bezuinigt op de uitgaven. Het voorzieningenaanbod moet met minder middelen tot stand worden gebracht. Roerdalen kent relatief een groot aantal inwoners met een laag inkomen en beperkte participatiemogelijkheden. Ook hebben we te maken met de individualisering en de ontmanteling van collectief georganiseerde samenlevingsverbanden als gezin, buurt, kerk en familie. De samenleving die op collectieve fundamenten was ingericht is in snel tempo getransformeerd tot een sociale orde die op individuele keuzes is gebaseerd, voor een belangrijk deel vorm gegeven door de marktsector. Deze ontwikkelingen kunnen negatieve gevolgen hebben voor onze samenleving. Wij kiezen daarom voor een omslag in het denken en een transformatie van ons handelen. Voor zover dat nog niet is gebeurd zal die omslag uiteindelijk ook bij bewoners, professionals en betrokken partijen moeten plaatsvinden.

De identiteit van Roerdalen

Roerdalen is een parel in de regio die nog onvoldoende tot wasdom komt. Het landschappelijk en cultureel erfgoed en de rijke natuur bieden vele mogelijkheden voor de verdere toeristische en recreatieve ontwikkeling van onze gemeente met een voor bewoners en bezoekers kwalitatief goed voorzieningenaanbod en nieuwe participatiemogelijkheden. Dit geeft de leefbaarheid en de sociale dynamiek een nieuwe impuls.

De eigen identiteit kan verder worden geprofileerd door een hernieuwde bevordering van de maatschappelijke participatie in de dorpskernen. Er moet sprake zijn van maatschappelijk ondernemen, gericht op een bloeiend aanbod van activiteiten voor en door iedereen. Daarbij streven we naar kruisbestuiving van verschillende initiatieven en meer collectieve voorzieningen in plaats van regelingen voor één doelgroep. De gemeente stimuleert en ondersteunt daarbij het maatschappelijk ondernemen en het eigen initiatief van inwoners, verenigingen en organisaties.

Voor mensen die niet zonder hulp aan de samenleving kunnen deelnemen biedt de gemeente een vangnet. Daarbij stimuleert de gemeente dat het voorzieningenaanbod aansluit op de gewijzigde demografische werkelijkheid. Dit betekent ook dat de aantrekkelijkheid van voorzieningen voor nieuwe bewoners of jonge gezinnen aandacht krijgt.

Leven	<p>Leefomgeving Roerdalen is een levendige plattelandsgemeente. De dorpen zijn de leefgemeenschappen. Zij hebben ieder een eigen identiteit en kennen een gezellige sfeer. Er is een prachtig buitengebied, waarbij cultuurlandschap, bos en natuurgebieden elkaar in harmonieuze afwisseling versterken.</p> <p>Sociale cohesie en participatie Roerdalen is een zorgzame samenleving. Iedereen doet mee. Niemand hoeft eenzaam te zijn. Onze burgers voelen zich verantwoordelijk voor elkaar en nemen deze verantwoordelijkheid.</p> <p>Bestuur Het bestuur is aanspreekbaar voor de burger. Iedereen weet en krijgt waar hij recht op heeft. Roerdalen werkt samen met die partners waarmee het gezamenlijke doel het beste kan worden verwezenlijkt.</p> <p>Verenigingen en buurten Verenigingen en buurten zijn belangrijke ontmoetingsplaatsen. Verenigingen weten jong en oud aan zich te binden door maatwerk te leveren. Zij hebben daarin een eigen verantwoordelijkheid.</p> <p>Bereikbaarheid De onderlinge bereikbaarheid van de dorpen en de voorzieningen is afgestemd op de vergrijzende samenleving en op de toeristische functie van onze gemeente.</p> <p>Natuur en landschap Roerdalen is aantrekkelijk door het prachtige en afwisselende landschap en de boeiende natuur. De kwaliteit van het buitengebied is gewaarborgd. Roerdalen is internationaal bekend vanwege het Nationaal Park de Meinweg. Agrarische bedrijven zorgen voor een afwisselend landschap en dragen in belangrijke mate bij aan de identiteit van Roerdalen.</p> <p>Voorzieningen De voorzieningen in Roerdalen passen bij de maat en schaal van onze gemeente. Voorzieningen zijn fysiek en financieel bereikbaar voor iedereen.</p> <p>Accommodaties De behoeften van onze inwoners zijn meer gericht op gezondheid, conditieverbetering en -behoud, reïntegratie en het volgen van therapieën. De gemeentelijke accommodaties zijn in aantal, kwaliteit, soort en plaats afgestemd op deze behoeften van de inwoners. Het uitgangspunt daarbij is een reële verwachte bezettingsgraad. Waar nodig en mogelijk werkt de gemeente bij de ontwikkeling en exploitatie van voorzieningen samen met particuliere initiatiefnemers. Onderwijs wordt gegeven in multifunctionele gebouwen. Accommodaties zijn multifunctioneel inzetbaar.</p> <p>Onderwijs In Roerdalen is kwalitatief goed onderwijs voor 0-12 jarigen beschikbaar. Ontwikkelingsachterstanden bij kinderen worden op jonge leeftijd gesignaleerd. Met</p>
--------------	--

Leven	<p>voorschoolse arrangementen wordt daar op ingespeeld. Het opleidingsniveau van de inwoners van Roerdalen is verhoogd. De nadruk ligt daarbij op scholing in de zorg, in recreatie en toerisme en in outdooractiviteiten. Zorginstellingen bieden aantrekkelijke opleidingsarrangementen aan.</p> <p>Ouderen Ouderen zijn zelfredzaam. Waar nodig wordt ondersteuning gegeven, niet (alleen) door de gemeente. Burgers kunnen een beroep doen op een pool van vrijwillige hulpverleners en ondersteuners. De toenemende behoefte aan zorg brengt mensen dichterbij elkaar en doorbreekt op die manier de individualisering.</p> <p>Jeugd Er zijn goede randvoorwaarden voor een gezonde sociaal-emotionele ontwikkeling van de jeugd en het voorkomen van stagnaties in de ontwikkeling. Ontwikkelingsrisico's worden vroeg gesignaleerd en problemen worden integraal aangepakt.</p> <p>Erfgoed Ons cultureel erfgoed heeft een vaste plaats in ons beleid gekregen en wordt ingezet bij de toeristische taak van onze gemeente.</p> <p>Veiligheid Iedereen voelt zich veilig in Roerdalen. De externe veiligheidsrisico's zijn goed in beeld. Iedereen is zich bewust van de aanwezige risico's. Bij nieuwe ontwikkelingen worden nut en noodzaak zorgvuldig afgewogen tegen hun gevolgen voor de externe veiligheid. De openbare ruimte is veilig. Onze inwoners kennen elkaar; de sociale veiligheid is gewaarborgd.</p> <p>Gezondheid en sport De lichamelijke en geestelijke gezondheid van de bevolking van Roerdalen is toegenomen en voldoet aan de landelijke normen. Het aanbod van zorgdiensten is divers, afgestemd op de vraag en op kleine schaal georganiseerd. Inwoners accepteren de uitnodiging van de prachtige omgeving om daarin actief te zijn door wandelen, fietsen, kanovaren, nordic-walking, paardrijden e.d.</p>
--------------	---

Wonen	<p>Wonen Het woningenbestand voldoet kwalitatief en kwantitatief aan de behoeften van onze inwoners. Daardoor en door nieuw ontwikkelde zorgarrangementen kunnen zij tot op hoge leeftijd zelfstandig en in hun eigen omgeving blijven wonen. Jong en oud wonen door of bij elkaar. Zij ondersteunen elkaar. Eventuele vermindering van het aantal woningen zal zoveel mogelijk gepaard gaan met kwaliteitsverbetering.</p> <p>Openbare ruimte De openbare ruimte is het visitekaartje van onze gemeente. Inwoners waarderen onze gemeente omdat het er fijn wonen is. Bezoekers ervaren onze gemeente als een prettige plek. Uit de inrichting van de openbare ruimte blijkt dat bezoekers van onze gemeente welkom zijn. De entrees van onze gemeente zijn uitnodigend ingericht. Voor de inrichting van de openbare ruimte is kwaliteit een leidend criterium. De materialen die worden gebruikt zijn duurzaam en hoogwaardig. Een hoge kwaliteit wordt waar mogelijk gecombineerd met een onderhoudsarme inrichting. Er is de gemeente veel aan gelegen om hierin een goede balans te vinden. De gemeente investeert op het juiste moment op de juiste plek. Roerdalen bestaat uit mooie dorpen in een prachtig buitengebied. Het zijn verschillende werelden die bij elkaar horen en elkaar versterken. Bij de inrichting en het beheer van de openbare ruimte worden de dorpen en het buitengebied als één geheel beschouwd.</p>
--------------	---

Werken	<p>Bedrijven De gemeente faciliteert bestaande bedrijven, waarbij het accent ligt op kleinschaligheid en ambachtelijkheid. Roerdalen heeft geen ruimte voor grootschalige industriële bedrijvigheid. Industriële productiebedrijven die zich in onze regio willen vestigen worden daarbij ondersteund door de Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg (OML). Agrarische bedrijven hebben hun economische basis verder verbreed. Zij investeren in nieuwe technieken en zijn een bron van innovatie. De planologische randvoorwaarden bieden ondernemers en dienstverleners de ruimte om in te spelen op de wensen van hun klanten.</p> <p>Verantwoord ondernemen Maatschappelijk verantwoord ondernemen is in Roerdalen de standaard. Ondernemers zijn hierin actief, ontplooiën zelf initiatieven en stimuleren elkaar. De exploitatie van voorzieningen en accommodaties wordt in meerdere situaties gecombineerd met vormen van begeleid werken, arbeidsparticipatie, sociale activering en arbeidsreïntegratie.</p> <p>Werk Iedereen die kan werken werkt ook. Werknemers van buiten de gemeente worden verwelkomd.</p> <p>Recreatie en toerisme Recreatie en toerisme zijn een belangrijke pijler van de plaatselijke economie. Roerdalen biedt rust, ruimte, natuur en landschapsschoon. Bezinningstoerisme heeft een duidelijke plaats verworven in het toeristische aanbod. Er is een groot aanbod aan outdooractiviteiten voor iedere leeftijdscategorie. Dagjesmensen willen graag in de gemeente terugkomen, ook voor een meerdaags verblijf. Er is een slechtweer accommodatie. De vele kleinschalige objecten die voor de toeristen interessant zijn, zijn met elkaar in verbinding gebracht.</p> <p>Duurzaamheid Roerdalen profileert zich op een breed front als een groene gemeente. Duurzaamheid hoort structureel tot het afwegingskader bij het nemen van beslissingen. Roerdalen koopt voor 100% duurzaam in. Onze burgers en bedrijven zijn zich bewust van aspecten van duurzaamheid. Roerdalen heeft de rijksdoelstellingen gehaald (20% energiebesparing, 20% duurzame energie-opwekking, 20% CO₂ reductie). Een deel van de energie wordt duurzaam opgewekt. Een deel van de energiebehoefte wordt lokaal opgewekt.</p>
---------------	---